בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תקכ"ז

פרשת
כי תצא
תשפ"ו

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 073-388-6654, בארה"ב: 605-477-4445

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **כי תצא** - ב'**צאת**' השנה, נשארו עוד שלושה שבועות מהשנה הקדושה - שנת תשפ"ו, וכשיש לאדם שכל, אזי הוא מזדרז לרכוש לעצמו נקודות טובות בחודש אלול.

חודש אלול הוא מתנה מן השמים שֻׁנְּתְנָה לנשמות ישראל, שלא נכנסים בפתע פתאום לראש־השנה - יום הדין והמשפט - ללא שום הכנה, אלא מכינים עצמם בחודש אלול, שעל זה הוא ניתן לנו - להכין עצמנו לראש־השנה.

כל לימודי רבינו בספריו הקדושים מלאים עם העניין של חודש אלול, ובעיקר ענין '**דרך התשובה**' - כמכונה בלשון רבינו ז"ל (ליקו"מ ח"א סי' ו), שאדם צריך להיות '**בקי ברצוא ובקי בשוב**'.

אם אדם רוצה לעשות תשובה, מוכרח שיהיו לו שני בקיאויות אלו: 'בקי ברצוא' - איך יתקדם קדימה וירכוש לעצמו מצוות ומעשים טובים, לימוד התורה ותפילה, עם רצונות וכיסופים וגעגועים גדולים להקב"ה, ומצד שני להיות 'בקי בשוב' - שאם מאיזו סיבה לא 'הלך' לו כפי שרצה, הוא לא נשבר! ואמנם היה מלא ברצונות וכיסופים גדולים להיות איש כשר, אבל לא בכל פעם הולך כפי שרצה, ועל זה צריכים להיות 'בקי בשוב'!

אצל אנשי העולם שאין להם את הבקיאות הזאת - אין להם את ההתחזקות של רבינו - כשקורה להם כזה דבר, אומרים: 'רציתי, ניסיתי, ציפיתי, אבל לא הלך לי, אז סימן שזה לא בשבילי'... **ורבינו הוא זה שמלמד אותנו 'חס וחלילה**

לחשוב כזאת מחשבה! אדרבה ואדרבה! אם יש לך ניסיונות ואתגרים בחיים, זה סימן שהעבודה שלך מאד חשובה בשמים! וְאַל לך להתבלבל מכל המניעות והבלבולים והניסיונות!

הבה ונתבונן בלשונו של רבינו בליקוטי־מוהר"ן ח"ב סי' מ"ח, שהתורה הזו נקראת אצל אנשי־שלומינו **'המכתב של רבינו'**, כי הוא כתוב בלשון של מכתב, כמה צריך האדם לא ליפול בדעתו אף אם עובר עליו מה שעובר, ושכן עבר על כל הצדיקים, והם החזיקו מעמד.

אומר רבינו: **'וְצָרִיךְ לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, לִבְלִי לְהָנִיחַ אֶת מְקוֹמוֹ, דְּהַיְנוּ מְעַט מִקְצָת עֲבוֹדָתוֹ שֶׁהִתְחִיל, אַף אִם יַעֲבָר עָלָיו מַה'**; ממשיך רבינו ואומר: **'וְזִכֹּר דָּבָר זֶה הֵיטֵב, כִּי תִּצְטָרֵךְ לָזֶה מְאֹד, כְּשֶׁתַּתְחִיל קְצָת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם. כִּי צָרִיךְ עַקְשָׁנוּת גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת חָזָק וְאַמִּיץ, לֶאֱחֹז עַצְמוֹ, לַעֲמֹד עַל עָמְדוֹ, אַף אִם מַפִּילִין אוֹתוֹ, חַס וְשָׁלוֹם'** - איזו לשון נוראה של רבינו! מגלה רבינו, שיש ענין כזה שמפילין את האדם, וכהמשך דבריו: **'כִּי לִפְעָמִים יֵשׁ שֶׁמַּפִּילִין אֶחָד מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, כַּיָּדוּעַ'**; ובמראי־מקומות מציינים לדברי הגמרא (ע"ז ד:): 'לא ראוי דוד לאותו מעשה' - כפי פשטות, שהיה ענין של ניסיון ונפילה, וכל זה היה 'כדי להורות תשובה ליחיד'; הרי שאמנם לא היה הענין שייך אצל דוד המלך ע"ה - נעים־זמירות־ישראל, משיח השם - אבל הקב"ה רצה דווקא שיהיה לו כזה ניסיון, וכדברי רבינו פה: **'מפילין אותו'**, ולמה? כדי להורות תשובה! ואכן כל ספר התהלים שלו מורה לנו את הדרך לעשות תשובה, ועל־כן דוד המלך היה צריך לעבור את העניין הזה...

ממשיך רבינו ואומר, שאפילו אם מפילין את האדם מעבודת השם - **'אַף עַל פִּי כֵן עָלָיו לַעֲשׂוֹת אֶת שֶׁלּוֹ, לַעֲשׂוֹת מַה שֶּׁיּוּכַל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וְאַל יָנִיחַ עַצְמוֹ לִפֹּל לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם. כִּי כָּל אֵלּוּ הַנְּפִילוֹת וְהַיְרִידוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה צְרִיכִים בְּהֶכְרֵחַ לַעֲבֹר בָּהֶם קֹדֶם שֶׁנִּכְנָסִין בְּשַׁעֲרֵי הַקְּדֻשָּׁה, וְגַם הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים עָבְרוּ בְּכָל זֶה'**; אילו דיבורים אומר רבינו כאן! וכדאי לכל אחד לקרוא בזה מדי־פעם־בפעם - את דיבורי רבינו אלה שהם כמו 'מכתב'.

אח"כ אומר רבינו: **'וְשָׁמַעְנוּ מִצַּדִּיק אֱמִתִּי שֶׁאָמַר'** - מקובל שזהו רבינו ז"ל בעצמו, **'שֶׁאִלּוּ הָיָה אוֹמֵר לוֹ אֶחָד, יִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה, בְּעֵת שֶׁעָסַק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בְּתִחְלָתוֹ: אָחִי, חֲזַק וֶאֱחֹז עַצְמְךָ - הָיִיתִי רָץ וּמְזָדְּרֵז מְאֹד בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרְךְ, כִּי גַּם עָלָיו עָבַר כָּל הַנַּ"ל, וְלֹא הָיָה שׁוֹמֵעַ שׁוּם הִתְחַזְּקוּת מִשּׁוּם אָדָם'**; נתבונן־נא: הצדיק הזה היה רבינו ז"ל בעצמו, **והנה בוודאי רבינו לא הטעה את עצמו כלל וכלל...** אך עם־כל־זאת מובא בפירוש בשבחי־הר"ן, שעברו על רבינו אלפים של ירידות ונפילות... **ועל זה השאיר לנו רבינו את הדיבורים האלו: 'אָחִי, חֲזַק וֶאֱחֹז עַצְמְךָ'!** ורבינו אומר שאם היה שומע זאת בתחילת דרכו בעבודת

השם - היה רץ ומזדרז... **ובוודאי רבינו היה רץ ומזדרז, אבל לא היה לו קל! היתה לו מסירות־נפש!** ואמר בפירוש: 'אם הייתי מקבל איזו מילה של חיזוק ממישהו - הייתי עוד יותר ועוד יותר'...

וכל זה נכלל ב'**בקי ברצוא ובקי בשוב**'; '**בקי ברצוא**' הוא שאדם צריך להזדרז ולהתקדם בכל פעם, אבל יחד עם זאת שתהא לו התחזקות - 'מה אני עושה אם זה לא הולך לי'... אכן יש לו רצונות וכיסופים גדולים, אבל לא כל פעם הולך לו... ולא רק 'לא כל פעם' אלא **בכל יום ובכל שעה** נעשה העניין הזה - הנה רציתי והנה לא הצלחתי... ובא הס"מ ומחליש את האדם 'זה לא בשבילך'... **ואדם צריך לדעת שזה הצורה של החיים! צריכים לעבור את זה! ואסור להסתכל על זה ולעשות חשבונות מה זה 'רצוא' ומה זה שוב', אלא אני צריך תמיד להזדרז בעבודת השם ולעשות מה שאני יכול! הצלחתי? תודה לה'! היה לי איזה קושי? אני מתחזק מאד ואני אומר 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי מַאֲמִין שֶׁהַכֹּל מִמְּךָ, וַאֲנִי מַתְחִיל מֵעַכְשָׁו!"...**

וזה - במילים קצרות - העניין של '**כוונת אלול**' שמלמדנו רבינו, ובעצם זה שייך **כל השנה**, אבל בחודש אלול **הוא הזמן שאפשר לאדם לקנות ולרכוש לעצמו את הדבר הזה!** כי חודש אלול הוא חודש התשובה שנתן לנו הקב"ה מתנה, ואז זוכים לקנות ביותר העניין הזה של 'בקי ברצוא ובקי בשוב'.

וקדושת חודש אלול בתור חודש התשובה אנחנו מוצאים כבר מימי **משה רבינו**, כי אחר שמשה רבינו עלה לקבל את התורה - הוא ירד עם הלוחות בי"ז בתמוז, ואז היה מה שהיה - שהסיתו הערב־רב לעשות את העגל, ומשה רבינו עלה חזרה לשמים לפעול סליחה מחילה וכפרה לעם־ישראל, ובר"ח אלול התרצה הקב"ה אליו, ואז התחילו הארבעים יום מר"ח אלול עד יוה"כ שהם 'ימי רצון', ובהם קיבל משה רבינו את שלוש־עשרה מידות, ואיך שאפשר תמיד לחזור בתשובה, והשיא והפסגה היה ביוה"כ שנאמר לו (שמות יד, כ): **"וַיֹּאמֶר ה' סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ"**, וקיבלנו סליחה ומחילה גמורה; וכן הוא לדורות - שארבעים יום הללו הם **ימי רצון**, החל מר"ח אלול, ואפשר לו לאדם לעשות תשובה **על הכל!**

מה היה 'חטא העגל'? כתוב בפסוק (שם לב, ז) **"כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ", ואומרים חכמינו הקדושים שהיו שם הדברים הכי קשים: עבודה זרה, גילוי עריות, שפיכות דמים, וגם על דברים אלה התגלה שאפשר לעשות תשובה!** וכמו שהגמרא הנ"ל (ע"ז ד:) על דוד המלך 'להורות תשובה ליחיד' ממשיכה לומר על חטא העגל שהיה '**להורות תשובה לרבים**'; זאת אומרת שמשני דברים אלה יוצא הכרוז: **"אפשר לעשות תשובה - הן רבים והן יחיד, ואף־פעם לא להתייאש"!**

וזהו הלימוד של **רבינו ז"ל**, כי הנה בעניין של '**רצוא**' עוסקים כל הספרים

הקדושים, כי כל ספר קדוש מעורר אותנו לעבודת השם, שזה ענין של **'רצוא'** - שאדם מתעורר לקחת־עצמו־בידיו ולעסוק בעבודת השם יתברך, **אבל שיהיה מודגש כ"כ העניין של 'שוב' - שגם בשעה שאני הולך אחורה עלי להחזיק מעמד ולא ליפול בייאוש ולא ליפול בחלישות הדעת - זה גילה לנו רבינו הקדוש!**

וזו הסיבה שרוב בני־אדם רחוקים מעבודת השם יתברך, כי אין להם את העניין של **'ושוב'**; הוא אומר: 'מה אתה רוצה? בוא נהיה אמיתיים... אני מסתכל על עצמי, ולא הולך לי'... **ואם היה האדם מתבונן היטב היה רואה שזה 'ניסיון' - מביאים לך ניסיון, ובוא נראה אם תחזיק מעמד, אפילו שאתה נראה ככה!** ואם אתה תוהה: 'אבל איך?! הלא אני כך וכך'... **דע שכך עבר על כל הצדיקים!**

ובמעלת התשובה, איתא לשון נוראה בשיחות־הר"ן (סי' ג): 'גַּם הַפְּלִיג מְאֹד בְּגֹדֶל מַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁנִּפְלִים מְאֹד חַס וְשָׁלוֹם, וְכָל אֶחָד נָפַל לְמָקוֹם שֶׁנָּפַל רַחֲמָנָא לִצְלָן, אַף־עַל־פִּי־כֵן אָסוּר לְיֵאָשׁ עַצְמוֹ, כִּי תְּשׁוּבָה גְּבוֹהָ לְמַעְלָה מִן הַתּוֹרָה, עַל־כֵּן אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם, **כִּי אִם יִזְכֶּה יִהְיוּ נַעֲשִׂין מֵעֲוונוֹתָיו עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי**'; כי אם אדם יחזיק מעמד ולא ייפול בדעתו, לבסוף הוא יווכח ויראה שכל מה שעבר עליו - **אדרבה, זה מה שקירב אותו להקב"ה!**

וזהו עניינו של **חודש אלול** בקיצור, ואת זה צריכים, כמובן, לפני ראש־השנה, כי אי־אפשר פתאום 'ליפול' בראש־השנה, כי אז כבר **'כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כִּבְנֵי מָרוֹן'** - דנים את כולם, **ועל זה הקדימו לנו את חודש, ובו מעוררים אותך: מה אתה עושה עם עצמך בחודש אלול? תקבע לעצמך איזה ענין מיוחד לכבוד חודש אלול - איזה 'יעד' שאליו אתה רוצה להגיע!**

למשל ענין של **תפילה** - כל השנה היה מה שהיה, ואולי לא זכית ממש לדקדק בתפילה, **לכל־הפחות בחודש אלול תחליט בעצמך: 'אני רוצה לא להחסיר תפילה בציבור בחודש אלול! ואני מתחיל, ואני מגיע!'...**

ואכן, מקווים שלא תעזוב את הרצון, ותזכה להוציא רצונך מן הכוח אל הפועל, **אבל גם אם קרה ופספסת איזו תפילה בציבור - אל תיפול בדעתך כלל, אלא תמשיך! תמשיך ותאמין שזה חלק מהתשובה שלך - שכל השנה היה העניין הזה אצלך ברפיון, ואפילו שגם עכשיו היתה לך איזו ירידה, אתה מחזיק מעמד!**

כן לגבי **לימוד התורה** - שאדם יקבע לעצמו שיעורי־תורה, ואכן הלוואי שכל **השנה** תזכה לזה, אבל **לכל־הפחות עכשיו** - בכל יום: פרק משניות, דף זוהר, דף גמרא בבלי, ירושלמי, תוספתא, וכן שאר הלימודים הקדושים; **אשרי הזוכה להוסיף איזה לימוד מיוחד לכבוד חודש אלול -**

מסכת ראש־השנה, תיקוני־זוהר, להגיד הרבה תהילים, וכן כל מה שליבו של אדם חפץ! **שיהיה לך 'רצון' לזה, ותתחיל! תנסה!** ואכן מקווים שתזכה להראות את זה, **וגם אם באיזה יום לא זכה - אל יפול בדעתו,** כי זה חלק מ'הסיפור'... **חלק מהסיפור הוא שצריכים לראות איך אתה 'מתקדם', ואיך אתה 'מחזיק מעמד' אם לא הלך לך כמו שרצית!**

זה הלימוד של **חודש אלול,** וזו ההכנה לראש־השנה - שאדם יכול לבוא לראש־השנה ולהגיד: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הִנֵּה מַגִּיעָה שָׁנָה חֲדָשָׁה, וּבְחֹדֶשׁ אֱלוּל הֵכַנְתִּי אֶת עַצְמִי, נִסִּיתִי כְּכָל יָכֹלְתִּי, וְהָיָתָה לִי הִתְקַדְּמוּת, זָכִיתִי לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה טוֹב, וְגַם לְצַעֲרִי אוּלַי יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁפִּסְפַּסְתִּי, אֲבָל עַכְשָׁו אֲנִי יוֹצֵא לְשָׁנָה חֲדָשָׁה, וַאֲנִי מְגַלֶּה לְפָנֶיךָ שֶׁזֶּה כָּל הָרָצוֹן שֶׁלִּי בְּכָל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ - לְהִתְקַדֵּם בְּכָל מַה שֶּׁאֲנִי יָכוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם!'** - שזה ברוחניות, ואותו דבר בענייני גשמיות - **צריכים הרבה התחזקות!**

ובאמת רבינו ז"ל לימדנו שכל ה'גשמיות' היא בעצם 'רוחניות' - **אדם צריך לאכול, אדם צריך להתחתן, להוליד ילדים, להביא פרנסה,** וכל ה'גשמיות' היא בעצם 'רוחניות'; **אצל עם־ישראל הגשמיות היא לא 'גשמיות' - הכל קשור ל'רוחניות'!** אבל בזה יש כל־מיני אתגרים לאדם - שהנה הוא לא הצליח כ"כ בענייניו, למשל: אדם צריך למצוא שידוך, או שהוא מצא שידוך - אבל השלום־בית לא הכי מושלם וטוב... לא הלך לו... והנה הס"מ בא ואומר לו: 'מה אתה רוצה? אתה לא רואה שזה לא הולך?'... **אבל אדם לא מסתכל על זה - הוא מתחדש בכל פעם, עוד הפעם ועוד הפעם ועוד הפעם!**

ואלו הם הלימודים של רבינו הקדוש; **מי ייתן לנו את ה'דלק' כדי 'להמשיך את הנסיעה'?...** מעוררים בן־אדם: 'תתקדם', 'תתעורר', וזה יפה וטוב, **אבל 'למעשה' - הוא בן־אדם...** אדם מסתכל על המציאות - **'אני בן־אדם, ועובר עלי מה שעובר, ומה יהיה איתי?'...** ובא רבינו ומחזק אותנו! **זה הגילוי של רבינו - התחזקות! 'אָחִי, חַזַק וֶאֱחֹז עַצְמְךָ!'...**

ואל זה אנחנו מגיעים בסוף השנה - פרשת **'כי תצא'**, ולאחריה מגיעה פרשת **'כי תבוא'** (שתיהן תמיד בתוך חודש אלול), ורומז אל הלימוד האמור של **'בקי ברצוא ובקי בשוב'**: **'כי תצא'** רמז ל**'בקי בשוב'**[א] - שאדם

א. ואמנם גם ב**'כי תצא'** יכולין להעמיס ענין של **'בקי ברצוא'**, אבל אין זה סותר שזה נשמע יותר כמו **'בקי בשוב'**, כי מבואר בדברי רבי נתן, שגם בתוך ה**'רצוא'** בעצמו יש **'רצוא'** ו**'שוב'**, וגם בתוך ה**'שוב'** בעצמו יש **'רצוא'** ו**'שוב'**. והעניין הוא, כי הנה מובא בדברי רבינו בעניין סוד כוונת אלול (ליקו"מ ח"ב סי' פז), **שדר"ך** בגימטירא פעמיים **בק"י**, דהיינו **בק"י** ברצוא ו**בק"י** בשוב, שהן שתי הבקאויות שעמן אדם זוכה להלוך **בדר"ך התשובה**. והנה המילה **בק"י** עולה בגימטריא שני שמות קדושים: **שם הוי"ה** (26) ו**שם אלקי"ם** (86), יחדיו **בק"י** (112), נמצא שבכל צד **בק"י** יש ענין של 'רצוא' ו'שוב', כי שני השמות **הוי"ה אלקי"ם** מרמז על זה: שם **הוי"ה** הוא ענין של התקדמות ו**'רצוא'** (הוי"ה מורה על 'היה

יוצא מגבולות הקדושה, ו'**כי תבוא**' רמז ל'**בקי ברצוא**', וכמו שאומר הפסוק "**וְהָיָה כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ**" - שאדם זוכה להגיע אל הקדושה, להגיע לכל המדרגות ולכל הרצונות והכיסופים שלו.

והנה, פרשת '**כי תצא**' מגיעה לפני '**כי תבוא**', ומדוע מקדימים את ה'**בקי בשוב**' עוד לפני '**בקי ברצוא**'? כי אם לא יהיה לאדם כבר בתחילת עבודתו את הלימוד של 'בקי בשוב' - שאפילו שיוצא מן הגדרים של הקדושה, ועובר עליו מה שעובר, ואיננו יודע להחזיק מעמד - לא יוכל להתחיל כלל... כי אנחנו אנשים פשוטים, אסור לנו להטעות את עצמנו... אנחנו אנשים פשוטים, ועובר עלינו הרבה, ואם אין את ההתחזקות של '**אל תסתכל על המניעות האלו, ותעשה מה שאתה יכול, ותחדש את עצמך**' - בלתי־אפשרי להצליח, **ורק אם יש לך את הלימוד הזה והידיעה הזאת תזכה להצליח!**

וזה העניין של פרשת '**כי תצא**', שהפרשה מתחילה: "**כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ**" - שזה בעצם הענין של '**בקי בשוב**', כי מי זה '**אֹיְבֶיךָ**'? היצר־הרע! וכמובא בדברי רבינו (ליקו"מ ח"א סי' קז) ובשאר ספה"ק (אינני יודע אם יש ספר מספרי תלמידי הבעש"ט שלא מפרש זאת עפ"י הקדמה זו): "**כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ**" היינו על האויב הגדול של האדם, שהוא היצר־הרע!

ובספרים מכנים אותו '**האויב הגדול**' ו'**הרשע מרושע**' וכו', ואכן כך אנחנו צריכים להסתכל עליו - לדעת שהוא 'אויב', אבל מצד שני - עלינו לדעת שאין מגיע האויב הזה - שהוא הס"מ - מעצמו, **אלא הקב"ה ברא אותו!** רבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' עב) שהיצר־הרע הוא מלאך, ורבינו אומר שאצל בני־אדם פשוטים זה הדמים הרעים שלו, ואצל צדיקים לפעמים זה ממש ענין של '**מלאך**' הלוחם עמו, ו'למעשה' - הוא ה'**אויב**' של האדם, **אבל הוא 'אויב' שהקב"ה שולח אותו כדי לנסות את האדם!**

צדיקים מביאים לזה משל למלך שרוצה לבחון את בנו האם הוא באמת חזק וראוי

הווה ויהיה' - דביקות האדם בהקב"ה), שם **אלקי"ם** רומז לעניין '**שוב**' - כשאדם הוא בירידה (כי מורה על מידת הדין), נמצא אפוא, שאם בכל **בק"י** ישנם שמות **הוי"ה אלקי"ם**, אזי בכל אחת מהבקאויות יש ענין של '**רצוא**' ו'**שוב**'.

ומה הכוונה שבתוך ה'**רצוא**' יש '**רצוא**' ו'**שוב**'? כי הגם שהעניין של '**רצוא**' הוא **התקדמות**, אבל גם בתוך ההתקדמות יש ענין של '**שוב**' - בעת שאדם לא זכה להשלים עד הסוף כל מה שרצה (כלומר, אין הכוונה שהוא נפל ח"ו באיזו נפילה וירידה, אלא לא השלים את ה'בקי ברצוא' היטב, וזה אצלו ענין של 'שוב'), והלימוד בשבילו שלא יתפעל מזה, וגם אם לא זכה להשלים העניין עד תומו - לא מתייאש!

כן בתוך ה'**שוב**' יש ענין של '**רצוא**' ו'**שוב**' - שאדם שרוי היכן ששרוי, אבל גם שם מחזקים אותו שיחזיק מעמד ויעשה כפי יכולתו, כי גם בתוך המקום שנמצא יש ענין של 'רצוא' ו'שוב', שאמנם עובר עליו מה שעובר, והוא בתוך '**שוב**', אבל מנסה בכל פעם להתעורר ולקום, וגם בתוך הדבר הזה הוא לפעמים נופל, ואעפ"כ לא יתפעל משום דבר!

לקבל את המלכות וללחום את המלחמות שצריכין, והוא עושה 'הצגה' - הוא מביא לו מלחמה בתור ניסיון, ורוצה לראות איך ינהג הבן... **אם בן־המלך היה יודע שזה רק 'משחק' - היה קל לו לעמוד בזה, אבל הוא לא יודע... והוא לא מבחין איך אביו עומד מן הצד באיזה מקום הסמוי מן העין ומסתכל איך יתנהג בנו!**

וזה מה שעושה הקב"ה איתנו, כביכול, שמביא לנו ענין של 'אויב', ואכן צריכים להסתכל על האויב הזה כמו אויב אמיתי, **אבל מצד שני צריכים לדעת שהוא עושה את רצון הקב"ה...**

כששלח הקב"ה את היצר־הרע לאיוב וציווה לו להסית אותו רק בלי ליגע בו, אומרת הגמרא שהיה לו להס"מ יותר צער מאשר לאיוב... הוא רוצה לקיים את השליחות שלו, אבל אומרים לו שיעשה עד מידה מסוימת, ולא יותר מזה - זה קשה... **גם למלאך זה קשה!**

הכלל, אדם צריך לדעת שהיצר־הרע הוא 'מלאך', והוא בא רק בשביל ניסיון, והקב"ה רוצה ומחכה שאעמוד בניסיון! **ולא רק הקב"ה רוצה שתעמוד בניסיון, גם היצר־הרע בעצמו לא רוצה שתקשיב לו... אמנם הוא מסית אותך, אבל הוא אומר לך בשקט [שאינך שומע] "אל תקשיב לי... אל תציית לי"...** זה נשמע כמו בדיחה - אבל כך המציאות! הוא יש לו תפקיד להסית את האדם לדברים הכי קשים, **אבל אם היה לאדם אוזניים טובות הוא היה שומע את היצר־הרע שאומר לו 'אל תציית אותי'...** אבל זה הניסיון של האדם - שהוא לא שומע...

וזהו: "**כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֶךָ**" - אתה צריך לצאת למלחמה על האויב הגדול - היצר־הרע; בדברי ר' אברהם ב"ר נחמן מובא לשון קצת 'חריפה': **"היצר־הרע רוצה לראות במפלת האדם הן ברוחניות והן בגשמיות"!** ולכאורה עפ"י האמור לעיל יש להבין: אם הוא שליח מהקב"ה, אז איך יכול להיות שהוא רוצה לראות אותך אומלל ברוחניות ובגשמיות? **התשובה היא: כל זה חלק מה'הצגה' הזאת - שהוא מראה לך שהוא השונא הכי גדול שלך, ואתה צריך לדעת איך להתמודד אתו...** והעיקר - תקיים "**כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ**" - אתה צריך לצאת! וכבר פה יש את הענין של '**רצוא**' ו'**שוב**': '**כי תצא**' הוא ענין של '**ושוב**', כי האדם במלחמה, ועובר עליו מה שעובר, אבל '**תצא**'! בתוך ה'**ושוב**' שלך תתחזק ותצא למלחמה! תלחם אתו! אל תתפעל ממנו! דע שבאמת הוא '**אֹיְבֶיךָ**'!

והעניין של '**אֹיְבֶיךָ**' - לשון יחיד: '**האויב שלך**', כי היצר־הרע הוא **אויב** לכל אחד **כפי הכוח שלו**. וזהו כלל מאד מאד חשוב שכל אחד צריך לדעת: יש בני־אדם שאומרים 'אתה לא יודע איזה יצר־הרע יש **לי**... אתה לא מכיר אותי, ולי יש יצר־הרע כזה גדול **שאין לאף־אחד בעולם**!

עוברים עלי כאלה ניסיונות שאין **לשום אדם**, ואני **הכי** גרוע'...

ועל זה מוסר לנו רבינו כלל גדול שמוכרחים לדעת אותו; אומר רבינו (ליקו"מ ח"ב סי' מו): **'וְדַע, שֶׁהַמְּנִיעוֹת שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְכוּ', וּלְכָל אֶחָד וְאֶחָד נִדְמֶה לוֹ שֶׁהַמְּנִיעוֹת שֶׁלּוֹ גְּדוֹלִים יוֹתֵר מִשֶּׁל חֲבֵרוֹ, וְקָשֶׁה לַעֲמֹד בָּהֶם. דַּע, שֶׁלְּכָל אֶחָד אֵין לוֹ מְנִיעוֹת רַק כְּפִי כֹּחוֹ, כְּפִי מַה שֶּׁיָּכוֹל לָשֵׂאת וְלַעֲמֹד בָּהֶם - אִם יִרְצֶה'**; המשפט הזה של רבינו - זו כבר ההתחזקות הכי גדולה... **אדם צריך לדעת שאף־פעם לא נותנים לו ניסיון ואתגר שהוא לא יכול לעמוד בו! אין דבר כזה!**

ואמנם לפעמים נדמה לאדם שאין לו כוחות, ואכן הרבה פעמים הוא לא מחזיק מעמד, והוא נופל, אבל הוא צריך להאמין באמונה שלימה - יש לנו אמונת־חכמים - במה שאומר רבינו בפירוש: **לא נותנים לך דבר שאינך יכול לעמוד בו!** ואפילו אם לעת־עתה נפלת ונכשלת, **עליך להאמין שיש לך כוחות עכשיו לקום מחדש ולהתגבר ולהגיע למקום יותר גבוה משהיית לפני־כן!**

וזהו "כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל **אֹיְבֶךָ**" - **'אֹיְבֶךָ'** היינו **האויב הפרטי שלך**, כי הקב"ה נתן **לך** את האויב הזה **כפי הכוחות שלך**, כפי כוחות הנפש **שלך** וכפי ש**אתה** יכול לעמוד בזה - כך הוא האויב! **ועליך לדעת שכל המשימה שלך היא להילחם עם האויב הזה ולדעת שאם תהיה חזק - תזכה לעמוד בזה!**

והנה, אם האדם הוא תמיד רק עסוק עם עצמו - **'אני'** נופל, יש **'לי'** עליות וירידות - הכל **'אני'**, הכל סובב **'עליי'**, אזי שוב הגיע למבוי־סתום... כמה אדם יכול?... סוף־כל־סוף הוא יגיד 'אין לי כוח... אני לא יכול'... אבל כשאבל כשאדם יודע הקדמה זו, שהאויב הזה הוא 'מלאך' ו'שליח' מהקב"ה, **ובתוך האויב הזה יש את הכוחות שאדם יכול לעשות תשובה! אם הוא ירצה הוא יכול לעמוד בכל הניסיונות שעוברים עליו! הוא כאן כדי לעורר אותך בתשובה! היצר־הרע הזה בתוכך רק כדי לחזק אותך לתת לך הדרכה בחיים!**

ואיך יזכה האדם לעמוד בניסיונות היצר־הרע? אומרים חכמינו הקדושים (קידושין ל:): **'בְּכָל יוֹם וְיוֹם יְצָרוֹ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו'** - האויב, היצר־הרע, מתגבר על האדם בכל יום. **'וְאִלְמָלֵא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹזְרוֹ, לֹא יָכוֹל לוֹ'** - אדם צריך לדעת, שכדי לעמוד נגד היצר־הרע הוא מוכרח לקבל את הכוחות מהקב"ה! מיד כשאדם מבין את הדבר הזה - זה כבר 'סיפור אחר' לגמרי... כל המלחמה וכל הניסיונות- אחרת לגמרי... **תזכור היטב: בלי הקב"ה - לא תוכל!**

הנה 'דרך המוסר' היתה על־פי־רוב לומר מוסר לאדם: "איך עשית דבר כזה?!" "מה איתך?!" "מה קרה לך?!"... ולפעמים המוסר הזה ממש שובר את

האדם... והתוצאה נחלקת לשתיים: אדם שיש לו יראת־שמים, כששומע כזה מוסר, הוא מתחיל לבכות... הוא מתחרט מאד, ומקווה שבפעם הבאה יוכל לעמוד בניסיון - כי קיבל את המוסר והתוכחה. אבל יש אדם שיישבר מזה לגמרי.

אבל אם אומרים לאדם 'זאת לא האשמה שלך', מה הכוונה? **בוודאי שהיה לך ניסיון, ובוודאי שיש לך בחירה האם לעמוד בניסיון, אבל אתה צריך להאמין באמונה שלמה ש'אִלְמָלֵא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹזְרוֹ' - בלי עזרה של הקב"ה 'לֹא תּוּכַל' - אתה לא תוכל לעמוד בניסיון!**

כשאדם מבין זאת - הוא כבר משחרר אתה הישות שלו... **אם יאשים את עצמו ויאמר 'אני' כך וכך, ו'אני' לא עמדתי בניסיון וכו' - באמת יהיה 'חרס־הנשבר'...** אבל כשיאמין באמונה שלימה שהכוחות כדי לעמוד נגד היצר־הרע זה בא רק מהקב"ה - לא יישבר אף־פעם... כי גם אם נגיד שלא הצליח, הוא יבין שעכשיו הקב"ה לא נתן לו עדיין הכוחות, ולא זכה לקבל את העזרה השלימה, **אבל הוא לא מתייאש! הוא מבין: 'בפעם הבאה אבקש רחמים ואזכה לעמוד בניסיון!'**.

וזה מה שמגלה לנו רבינו - שאדם יכול להתפלל **על כל דבר**, ובוודאי על דבר כזה - **להינצל מהיצר־הרע!**

יתירה מזו, אומר רבינו אומר בספר־המידות (אות צדיק, סימן ק): **'הַצַּדִּיק יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהִתְפַּלֵּל עַל אָדָם, שֶׁיִּנָּצֵל מֵחֲטָאִים'** - אדם יכול לבקש מהצדיק שיתפלל עליו שינצל מהיצר־הרע! ולכאורה יפלא: אם יש לאדם יצר־הרע, מה הצדיק יכול לעזור בזה?... **אבל זה אותו ענין: אם חכמינו הקדושים אומרים 'אִלְמָלֵא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹזְרוֹ - לֹא יָכוֹל לוֹ', איך הקב"ה עוזרו? הרי 'הַרְבֵּה שְׁלוּחִים לַמָּקוֹם', וביניהם הצדיקים, שהם מחזקים אותנו ומלמדים לנו הלימודים הקדושים האלו ומתפללים עלינו - על־ידם יכול האדם לזכות להינצל מהיצר־הרע!**

ומקור ענין זה מצינו בפרשת חוקת, שכתוב (במדבר כא, ז): **"וַיָּבֹא הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ כִּי דִבַּרְנוּ בַה' וָבָךְ הִתְפַּלֵּל אֶל ה' וְיָסֵר מֵעָלֵינוּ אֶת הַנָּחָשׁ וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה בְּעַד הָעָם"** - 'הנחש' רמז להיצר־הרע, הנחש הקדמוני (אור־החיים הקדוש שם), **והרי** מפורש שמשה רבינו התפלל בעדם על־ידי שביקשוהו על כך והתוודו **"דִּבַּרְנוּ בַה' וָבָךְ"** - הן כללו בדבריהם הן את הקב"ה והן את משה רבינו, ולמה? כי הצדיקים מלמדים אותנו שהכל אלוקות! היצר־הרע זה אלקות, והדרך לעמוד נגד היצר־הרע זה הקב"ה, זה מה שמלמדים אותנו הצדיקים! **ואם אדם פוגם באמונת חכמים - הוא מסכן גדול...** הוא חושב 'אני רק לא מאמין בצדיק'... **אתה לא מבין שהצדיק הוא רק 'שליח' לחזק אותך ולתת לך תקווה בחיים שלך!** אתה מיואש כבר מזמן... והצדיק מצד אחד מעורר בך את ה'**רצוא**' - שתתחיל מעכשיו

ללמוד, להתפלל, לעשות מצוות, לתת צדקה, לשפר את המידות שלך, לשפר את השלום־בית שלך - הצדיק נותן לך התעוררות, שזה בעצם בא מהקב"ה, ובאותו זמן הוא גם **מחזק** אותך 'אל תתייאש! תתחיל עוד הפעם!'... זו כל העבודה של הצדיקים!

ורביז"ל אומר (ליקו"מ ח"א סי' כא) שהצדיק הוא נכלל לגמרי בהקב"ה, והוא מתאחד לגמרי עמו יתברך, וחי חיים נצחיים מרוב דביקותו בהקב"ה, וזה פירוש **'אִלְמָלֵא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹזְרוֹ'** - איך הקב"ה עוזר לנו? אחד מהדברים הוא **על־ידי הצדיקים!** אדם מתאונן: 'הלוואי שהקב"ה היה עוזר לי'... **והוא לא מבחין שאם הוא מקורב לצדיק, ושומע דיבורי־התעוררות וחיזוק, זו עזרה שהקב"ה שלח לו!**

וזהו הכתוב אצל אדם־הראשון (בראשית) "וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹקִים לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ **עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ**" - צריכים **'עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ'**, צריכים **עזר כנגד** היצר־הרע!

וזה נאמר על הבאת חוה לאדם־הראשון, **כי זה כל הניסיון בשלום־בית - הרבה בני־אדם אומרים שזה 'מניעות' ו'בלבולים' וכו', ולכן מגיעים לכל־מיני מחלוקות ומריבות וצעקות, רחמנא ליצלן, למה? כי אדם חושב "זו מניעה... זה אויב!"...**

ואכן, יש מאמר חכמינו הקדושים שזה נקרא **'אויב'**, אבל היצר־הרע ג"כ **'אויב'**, ומה עושים עם היצר־הרע? לא יעזור לך לקלל אותו... אלא־מאי? על זה אומר הפסוק (משלי טז, ז): **"בִּרְצוֹת ה' דַּרְכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלֵם אִתּוֹ"** - אם תזכה להגיע לעניין של **'בִּרְצוֹת ה' דַּרְכֵי אִישׁ'** (יש בזה גם רמז ל'רָצוֹא' - ענין של 'בִּרְצוֹת ה'), **היינו שאתה** מחליט בעצמך שאתה מתקרב להקב"ה **בכל מחיר!** אתה לא עוזב את הרצון שלך! זה נקרא **"בִּרְצוֹת ה' דַּרְכֵי אִישׁ"**! ועל־ידי־זה תזכה שיתקיים בך: **"גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלֵם אִתּוֹ"** - אויביך ישלימו איתך...

ומיהם ה'אויבים'? על זה ישנן שלוש שיטות במדרש (בר"ר נד, א):

שיטה ראשונה - **'אוֹיְבָיו'** זה היצר־הרע, וכאמור לעיל שהוא האויב הגדול של האדם, ואם אדם זוכה - היצר־הרע ישלים אתו! שזה טמון בסוף הפסוק הראשון בפרשת השבוע: **"וְנָתַנוֹ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדֶךָ"** - הוא יהיה **'בְּיָדֶךָ'**... אתה תהיה חברו־טוב שלו! **'בְּיָדֶךָ'** - תלחץ את **ידו** לשלום... 'בוא נהיה חברים'... ואז: **"וְשָׁבְתָּ שָׁבְיוֹ"** - תהפוך אותו לגמרי! הוא לקח ובלע וגזל ממך הרבה דברים במשך הזמן, אבל **'עכשיו אנחנו חברים - תחזיר לי כל מה שלקחת לי'...** זהו **"וְשָׁבְתָּ שָׁבְיוֹ"**!

השיטה השניה - **'אוֹיְבָיו'** זו אשתו; וזהו אותו ענין: אדם זכה להתחתן אחר שהוא רצה כ"כ להתחתן, והנה אחר שזכה לכך - הוא מאשים את אשתו בכל מה שעובר עליו, ו'הכל בגללה', והיא המניעות שלו וכו', **כך נדמה לו לפי טיפשותו**, והוא לא

מבין שהכל ענין של **"עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ"** - בלי זה, לא היית מגיע לשום דבר! ואם יש לך שכל, ואתה יודע איך להתמודד ואיך לעבוד ביחד, היית מגיע לעניין של **"גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלִים אִתּוֹ"** - **'יַשְׁלִים'** לשון של עשיית **שלום**!

וכמה מתאים להזכיר את דברי ה'אבות־דרבי־נתן'[ב], על המשנה (אבות ד, א): **'אֵיזֶהוּ גִּבּוֹר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ'**; מוסיף אבות־דברי־נתן הוספה: **'אֵיזֶהוּ גִּבּוֹר שבגיבורים? הָעוֹשֶׂה אוֹיְבוֹ אוֹהֲבוֹ'**; מיהו הגיבור האמיתי? שעושה את ה**'אויב'** שלו - **'אוהב'** שלו![ג]

ולא רק ברוחניות, אלא אפילו בגשמיות: יש לאדם אויב ששונאו, וטבע של אדם שהוא חושב עצמו 'גיבור' ע"י שנלחם אִתּוֹ, וּמַכֶּה אותו, ומזלזל בו וכו', **אבל בזה אתה לא גיבור אמיתי... 'גיבור אמיתי' זה אחד שיכול להפוך מ'אויב' ל'אוהב'!** תהיה כזה חכם שתוכל באיזו דרך להתפייס אִתּוֹ עד שיהיה האוהב שלך - **זה כבר חידוש גדול! זה מראה שאתה באמת 'גיבור'!** וכן הוא לעניין היצר־הרע, כי שני מאמרים אלה מחוברים יחדיו - 'העושה שונאו אוהבו' ו'אֵיזֶהוּ גִּבּוֹר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ', היינו שהוא **'משלים'** עם אויבו - שזה היצר־הרע, וכן האשה, ועתה נאמר את השיטה השלישית בדברי המדרש הנ"ל: **הזבובים והיתושים שבבית**; אדם חושב: 'אם הייתי יכול, הייתי מחסל את כל הזבובים והיתושים!' - **אבל לא תוכל...** ומה אפוא העצה שלך? **תשוב אתה בתשובה, ותבקש רחמים מהקב"ה, ופתאום הם חברים שלך... הם לא מבלבלים אותך...**

רבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' פד) שכאדם רוצה להיכנס לשערי הקדושה, פתאום יש נחשים ועקרבים שמסבבים אותו ועושים לו רע, ואם אדם יודע איך להתמודד איתם - פתאום כולם עוזרים לו... אותו דבר לענייננו - **הם לא מפריעים לך!** וכמו שיש סיפורים על הרבה צדיקים שלא

ב. 'אבות־דרבי־נתן' התחבר ע"י התנא רבי נתן, שהוא קיבץ על מסכת אבות הרבה מאמרים הדומים למאמרי חז"ל במסכת אבות, וכדאי מאד לאדם ללמוד את זה - לכל־הפחות פעם אחת; **זה מהתנאים!** וזה בערך פי־שבע ממסכת אבות - שהיא ששה פרקים, לעומת אבות־דרבי־נתן שהוא למעלה מארבעים פרקים.
וכאמור, חיברו התנא **רבי נתן**, שאצלנו **'רבי נתן'** מרמז על מוהרנ"ת ז"ל, תלמידו הנאמן של רבינו ז"ל, ואפשר לומר בדרך מליצה שמסכת **אבות** זה **רבינו ז"ל** ו**'אבות־דרבי־נתן'** זה **מוהרנ"ת ז"ל...**
את מסכת אבות לומדים הרבה (זה חלק מהמשניות, וכן מנהג־ישראל־קדושים ללמוד בכל שבת משנת השבתות בין פסח לעצרת פרק ממסכת אבות, בתור הכנה לקבלת־התורה - בפרט הפרק האחרון שהוא 'קנין תורה', **ונדפס בכל הלוחות לא רק עד חג שבועות כי־אם מפסח עד סוכות** - בכל שש שבתות מסיימים וחוזרים שוב על המסכת, עד סוכות, ומסוכות עד פסח אומרים 'ברכי נפשי' ו'שיר המעלות' וכו' -זה מנהג קדום), **וכמה נפלא להוסיף על זה גם לימוד 'אבות־דרבי־נתן' לסיימו לכל־הפחות פעם אחת** - יש שם לימודים נפלאים!

ג. אם הזכרנו לעיל (הערה קודמת) ש'אבות־דרבי־נתן' מרמז על מוהרנ"ת ז"ל, **כמה המאמר הזה מתאים למוהרנ"ת**, כי זו כל ההתחזקות שנותן לנו מוהרנ"ת בכל הספרים הק' ובפרט בליקוטי־הלכות, שמלמד את הלימוד הזה.

פחדו מאיזה בעל־חי וכדו' - כי נעשו 'חברים' שלהם...

וזהו **"בִּרְצוֹת ה' דַּרְכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלֵם אִתּוֹ"** - אתה מבין שיש לך **אויב** - היצר־הרע, אבל אתה יודע **'הוא פה רק לעזור לי! הוא פה כדי לעזור לי להיות חזק, ולהוציא את הכוחות והכישרונות הטמונים בתוכי מן הכוח אל הפועל! זו התכלית שלו!'...**

ויובן על־פי משל גשמי ל**'הצגה'** (אמנם אנחנו ב"ה רחוקים מדברים כאלה, אבל ניקח זאת רק לדוגמא); בעולם, ענין של הצגות מאד נפוץ, ה' ישמור, **כל העולם זו 'הצגה' אחת רח"ל...** ישנם בלי סוף ההצגות והופעות וכו', וזה מה שרואים בכל המכשירים הטמאים - 'הצגות', רחמנא ליצלן... זה לא אמיתי, זה סתם הצגות, רחמנא ליצלן... וזה בלי סוף! כמו שיש בצד הקדושה 'אין־סוף', כן להבדיל יש מצד הטומאה ה' ישמור אין סוף של הצגות ושחקנים וכו', **ואין בזה שום דבר 'אמיתי' - זה הכל 'בלוף'!** יש אחד שכותב את זה - רחמנא ליצלן איזה מוח מושחת צריכים לזה - ולפי דעתו זה יסקרן אנשים ויאהבו את זה וישלמו על זה כסף וכו', וזה מה שיש בעולם... **כל העולם זו חתיכה אחת של דמיונות!** ואדם שהוא לא בתוך הקדושה - הוא יכול לשבת שעות ע"ג שעות בלי הפסקה... יש בלי סוף דברים כאלה, ה' ישמור... **ואדם שיש לו שכל - הוא מבין מה זה...**

כן הדבר לגבי 'הופעות', שמפרסמים שיש עם "הכשר" של רבנים - שאין שום דבר בלתי צנוע, ואין מה לחשוש וכו', **אבל זה דמיונות!** לא מכריזים שם בהופעה "אין שום מציאות בלי הקב"ה!" "בואו נחזור בתשובה!" "הבה ונתחיל מעכשיו!"... **וכי זה מה שתראה שם בהופעה?!...** אז אומרים לך שיוצא מזה איזה 'מֶסֶר' איך החזיקו מעמד ב'שואה' וכו', **ורוב בני־אדם - בפרט ילדים וצעירים - יוצאים משם עם 'סיוטים'!** ולוקח זמן עד שזה מתחיל לצאת מהם... **ואמנם היה "הכשר" של רבנים שהכל בסדר, אבל הם יוצאים עם 'סיוטים'...**

[גם בעניינים של ה'שואה' צריכים שֶׂכֶל איך למסור את זה לילדים, וישנם דברים מסוימים שמסבירים להם וכו', וכמו שיש ב'יד ושם' בירושלים - שיש דברים שאפשר להסביר להם, אבל לא לראות כל־מיני דברים בסרטים וכו' - מה התכלית של זה?!...].

ומדוע באמת הולכים להופעות כאלה? כי אין לבן־אדם מה לעשות, והנה אומרים שזה כשר ולא יהיה משהו אסור - למה לא?... ואולי יצא מזה איזו דקה או שתיים שהיה איזה מֶסֶר, **וכי בשביל זה ישבת שעתיים-שלוש והיית ב'עולם הדמיון' של השחקנים?!...** אבל זה ענין של 'משחק'.

הגענו לדבר מזה מחמת שנבין מהו המשחק וההצגה של היצר־הרע - אויב האדם, כי היצר־הרע עושה אותו דבר -

הוא שחקן אלוף... הוא בקי היטב במלאכה מאין כמותו... **אבל אדם שיש לו טיפה של שכל הוא מבין שזה 'שחקן' וזו סך־הכל 'הצגה', ועל־כן אשתמש עם השכל שלי ואסתכל על הדבר הזה בתוך דבר שִׁקְרִי...**

ה'שחקן' הוא בעצם 'שקרן', כי כל מה שהוא מדבר - לא אמיתי... הוא שקרן! נמצא שמכרת את עצמך לשקרן... ואצלך זה ממש 'חי', וכל הקהל שמשתתף - רועדים מפחד, ויושבים על קצה־הכסא, והם לחוצים כאילו נמצאים ממש שם, **והכל 'בלוף' - הכל שקר!**

למה אנחנו מזכירים את כל זה? **כי היצר־הרע הוא אותו ענין: נדמה לאדם שהוא מתגבר עליו וסוחב אותו, והוא אכן נראה כמו 'אויב', אבל עליך להבין את השקר שלו - שהכל זו 'הצגה', וכל מה שהוא שם זה כדי לנסות אותך...**

כשאתה מבין את זה - פתאום אתה אומר לו: **'חביבי, מה אתה רוצה ממני?.... בוא נהיה חברים... אל תאיים עלי, ואל תפחיד אותי, בוא נהיה חברים'...**

אם אדם הוא חזק בזה, והוא יודע שהוא רק 'שליח' מהקב"ה, היצר־הרע מבין שזה לא האדם הנכון בשבילו... הם נעשים חברים... ואכן מצד אחד היצר־הרע שמח - **'פה הצלחתי! הקב"ה שלח אותי לנסותו, ואמרתי לו בשקט שלא יציית לי, והוא באמת לא ציית לי, וזה הנחת־רוח להקב"ה... ניסיתי להסית אותו, והוא לא שמע לי, ועכשיו הוא נהיה חבר שלי...**

ואם חכמינו הקדושים אומרים **'אוֹיְבָיו' - זוֹ אִשְׁתּוֹ**, אם־כן אותו דבר **בבית של אדם**: אדם מאשים את אשתו בכל מה שעובר עליו, אשה מאשימה את בעלה שהכל בגללו, ובגלל זה יש מחלוקות ומריבות בלי סוף... **אבל אם היה לך שכל היית מבין שהכל מן השמים! הקב"ה שידך אתכם יחדיו - למה? כדי שיהיה "עֵזֶר - כְּנֶגְדּוֹ", כלומר: זה נראה "כְּנֶגְדּוֹ" - זה נראה כמו 'הצגה', אבל זה "עֵזֶר" כנגדו!**

ובכל דבר צריך האדם התבונן: 'מה התכלית פה?' - אכן, אין הדעות שוות בכל דבר, לבעל יש דעה משלו ולאשה יש דעה משלה, **אבל אם רוצים להגיע לאיזה כיוון - סוף־כל־סוף מגיעים על־ידי הבנה אמיתית, ולא יוצאים ח"ו בחרב וחנית ומלחמה, כי כך לא תגיע לשום מקום! אתה רק הורס את עצמך, רחמנא ליצלן!**

כללו של דבר: אם אתה מבין שיש ענין של **"בְּרִצוֹת ה' דַּרְכֵי אִישׁ"**, ואתה יכול להגיע לזה - אשריך! **אתה תזכה לגן־עדן!** יתקיים בך **"גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלֵם' אִתּוֹ"**, שזה ענין של **'שלום' ו'שלמות'**.

וכאמור, השיטה השלישית במדרש: **'אוֹיְבָיו' - אֵלּוּ זְבוּבִים וְיַתּוּשִׁים שֶׁבַּבַּיִת**; שזה מרמז על כל־מיני דברים שמפריעים לאדם בגשמיות, הן בפשטות - שישנם זבובים ויתושים שמטרידים את שלוות־נפשו, והן אצל בני־אדם - **יש בני־אדם שהם**

ג"כ כמו זבובים ויתושים... הם מבלבלים לך את המוח, ואתה לא יודע איך להיפטר מהם... אבל אם תחזור בתשובה, ותבקש על זה מהקב"ה ותאמר **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁכֻּלָּם שְׁלוּחִים מִמְּךָ!'** - תזכה שיתקיים בך **"גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלֵם אִתּוֹ"**... ולא תחפש כל הזמן להרוג אותם...

האר"י הקדוש היה מאד מקפיד על דבר זה - שלא להרוג אפילו יתוש או זבוב! בן־אדם אומר 'אני יחסל את כל הזבובים!... הם מפריעים לי!'... **איך תוכל בכלל לחסל את כולם?...** הם מפריעים לך? **עליך לחזור בתשובה!** הזבוב בא אליך - אתה לא צריך להרוג אותו, **הרי אתה לא בראת אותו, אז למה תהרוג אותו?! אתה לא בעל הבית עליו! לא הורגים בעלי־חיים גם אם זה לא פיל או ג'ירפה... גם זבוב הוא בעל־חי!** - אלא מה תעשה? **תחזור בתשובה!**

רבינו אומר בספר־המידות (אות אהבה, חלק שני, סימן ב): **'אַהֲבַת אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ נִכַּר בְּזִבּוּבִים וְיַתּוּשִׁים שֶׁבַּבַּיִת'**; ואכן המקור לזה הוא מהמדרש הנ"ל - **'אויביו' זו אשתו ו'אויביו' זה זבובים ויתושים**. ולכאורה יפלא: מה הקשר בין זה לזה? **התשובה היא פשוטה: אם היתושים והזבובים מבלבלים אותך ואתה מכה אותם 'על ימין ועל שמאל' מתוך כעס ועצבים - כך נראה השלום־בית שלך... אבל מיד כשאתה יודע שאפילו אם יש זבובים ויתושים 'פה ושם' - צריך להסתדר איתם... - זה סימן שהשלום־בית שלך ג"כ בסדר, כי אתה יודע איך להסתדר גם איתם...**

אלו הן שלושת השיטות בדברי חכמינו הקדושים; ונחזור אל הנקודה שאיתה התחלנו: **אדם צריך לדעת אשר 'יִצְרוֹ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּכָל יוֹם', אבל 'אִלְמָלֵא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹזְרוֹ - לֹא יָכוֹל לוֹ'; בלי הקב"ה לא יכולים להילחם נגדו!**

ועל זה לימדנו רבינו ז"ל את העניין של **תפילה** - להתפלל להקב"ה ולבקש **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלַי! אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהִסְתַּדֵּר עִם זֶה לְבַדִּי! בְּלִתְךָ אֵין לְהוֹשִׁיעַ!'**.

בעוד זמן לא־רב יהיה לנו את **חג הסוכות** ובתוכו את **הושענא־רבה**, שחוזרים ואומרים **'הושע נא; הושע נא'**, ובאחת מן ההושענות אומרים: **'הוֹשַׁע נָא, בְּלִתְךָ אֵין לְהוֹשִׁיעַ!** כשאדם מגיע להכרה כזו - 'ריבונו של עולם, בלעדיך אי־אפשר לי לעשות שום דבר' - הוא יצליח בכל העניינים, וזו הישועה שלו - זה **'הושענא'**!

וכך צריך האדם לגשת למלחמת־היצר, שהוא יודע: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בִּלְעָדֶיךָ לֹא אַצְלִיחַ בְּשׁוּם דָּבָר!'**... והעיקר - שלא יאשים את עצמו, כי אף אם אדם לא עמד בניסיון, והיה לו כישלון, מה הדבר הראשון? כך עובד הס"מ: 'את מי אתה מטעה?! אתה רואה איך אתה נראה... על מי אתה עובד?'... ואכן האדם מקבל זאת ומתייאש - 'זה לא בשבילי'... הוא מגיע למסקנא שזה שייך רק צדיקים עובדי ה', אבל 'אני לא אוחז בזה'... **אבל**

שכחת שאתה תלוי לגמרי ביד הקב"ה! ומיד כשתדע אשר **'אִלְמָלֵא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹזְרוֹ - לֹא יָכוֹל לוֹ'**, תבין ש'עכשיו לא זכיתי לעזרה הזאת מהקב"ה'... **ומה אני עושה? לאן אני בורח? אל הקב"ה! אני מבקש מלפניו:** 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּרַחֵם עָלַי! תַּעֲזֹר לִי! אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה בְּכֹחַךְ! אַתָּה יָכוֹל לְהַצִּיל אוֹתִי!'... **והוא מתקרב לצדיקים שעל־ידם יוכל להינצל מהיצר־הרע** - וכמובא לעיל מהפסוק שהתוודו לפני משה רבינו: **"חָטָאנוּ כִּי דִבַּרְנוּ בַה' וָבָךְ הִתְפַּלֵּל אֶל ה' וְיָסֵר מֵעָלֵינוּ אֶת הַנָּחָשׁ"**!

אגב, על המילים **"דִּבַּרְנוּ בַה' וָבָךְ"** אומר רש"י: **'הִשְׁוּוּ עֶבֶד לְקוֹנוֹ'**; כי באמת זה ענין אחד, וכמו שרבינו אומר בשיחות־הר"ן (סי' לח) על הפסוק (תהלים עג, ט): **"שַׁתּוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם וּלְשׁוֹנָם תִּהֲלַךְ בָּאָרֶץ"** - שהרשעים רוצים לדבר בעצם נגד הקב"ה, אך הם בושים, ועל־כן מדברים נגד הצדיק...[ד] **מה הצדיק רוצה ממך? הוא מחזק אותך!**

אז עם־ישראל התוודו לפני משה רבינו: **"דִּבַּרְנוּ בַה' וָבָךְ"**, וביקשו: **הִתְפַּלֵּל אֶל ה' וְיָסֵר מֵעָלֵינוּ אֶת הַנָּחָשׁ"** - משה רבינו, תתפלל להקב"ה שיסיר מעלינו את הנחש! דיברנו נגדך ונגד הקב"ה, ועתה אנחנו צריכים **עזרה מיוחדת**... אמנם גם אנחנו מתפללים, אבל עדיין איננו בטוחים כ"כ על התפילות שלנו, אבל אם הצדיק יתפלל - אנחנו מצפים שיזכה לפעול...

וכאמור, איתא בדברי ה'אור־החיים' הקדוש, ש'**הנחש**' מרמז על הנחש הקדמוני - זה היצר־הרע, ומשה רבינו התפלל שיסור הנחש, ואכן פעל בשבילם זאת, כי יש כח להצדיק לפעול בשביל האדם שיינצל מחטאים, וכנ"ל בדברי רבינו ז"ל.

וזהו הפסוק הראשון של פרשת שבוע - שמאד מתאים לימי אלול, כי עכשיו צריכים אנו **במיוחד** להזדרז במלחמת־היצר; ואכן, מלחמת־היצר היא **תמידית** - כל השנה כולה, אבל עכשיו - בצאת השנה, צריכים אנו **התגברות מיוחדת** ולהכין עצמנו לקראת השנה החדשה, וצריכים להתעורר מאד **"כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ"** - תלך למלחמה! זאת אומרת: **דע שאתה נמצא ב'שדה־קרב' - אתה נמצא במלחמה!**

וכבר הזהירו צדיקים בספריהם הקדושים, שיש בני־אדם שאינם לוקחים דבר זה ברצינות אמיתית, והם חושבים: 'איזה מלחמה יש?... הכל בסדר... לא חסר כלום'... **והוא לא מבין שהוא מקבל 'כדורים' ו'פצצות', ה' ישמור, והוא חושב שזה קניידלאך... הרי אתה נמצא באמצע מלחמה, ואם לא תשמור על עצמך ולא**

ד. ותסתכלו דבר נפלא בדברי הרמב"ם - סוף הלכות טומאת צרעת (פט"ז הל' י), שגם הוא מביא את הפסוק הזה - **"שַׁתּוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם וּלְשׁוֹנָם תִּהֲלַךְ בָּאָרֶץ"**, ומפרשו כדברי רבינו פה: שיש המדברים נגד הצדיקים, ומתוך כך מדברים נגד הקב"ה, רח"ל.

תהיה מזורז עם הנשק שלך ולא יהיה לך 'מגן' בפני הפורענות - ה' ישמור...

זהו: **"כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה"** - אתה צריך להיות מוכן לצאת למלחמה! ואיתא בספרים, שזה מיד כשאדם נולד, כי (בראשית ח, כא) **"יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו"** - וכבר לילד יש יצר־הרע... וגם כשמקבל את היצר־הטוב בגיל בר־מצוה - **היצר־הרע יותר מבוגר ממנו ב-13 שנה...** [גם דבר זה מובא ב'אבות־דרבי־נתן', שהיצר־הרע גדול מהיצר־הטוב 13 שנה].

ואכן, גם לפני הבר־מצוה - שיש לילד רק יצר־הרע, צריכים לחנכו שיש לו כוחות גדולים; צריכים לחנך ילדים בחינוך קדוש וטהור וללמד אותו 'אתה עכשיו ילד, אבל אתה צריך להכין את עצמך כלי־זין ונשק'... אשרי ילד שמקבל חינוך כזה, וההורים אינם אומרים בטיפשותם שהוא 'רק ילד', ו'מה כבר יהיה', ו'אני לא יכול להתמודד אתו', ו'מה אני יכול לעשות'... 'שילך איפה שהוא רוצה - לאיזה בית־ספר שהוא רוצה, אני לא יכול לעשות כלום'... **אתה טיפש! אתה הורס אותו בידיים! ואמנם זה לא קל, אבל צריכים תמיכה גדולה וחיזוק מצד ההורים!**

זהו: **"כִּי תֵצֵא"** - מיד כשאתה **יוצא**, הן יוצא 'לאוויר העולם', והן יוצא מהבית שלך לחוץ, להיכן שאתה יוצא תדע שאתה יוצא **"לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ"** - **'אֹיְבֶיךָ'** דייקא, האויב הפרטי **שלך**!

ממשיך הפסוק: **"וּנְתָנוֹ ה' אֱלֹקֶיךָ בְּיָדֶךָ"** - הקב"ה יתן אותו בידיך; וזהו הסוד האמור: **הקב"ה** נותנו בידיך! **רק הקב"ה יכול לעזור לך בזה!**

ואת המילה **'וּנְתָנוֹ'** יכולין לקרוא ישר והפוך[ה], וכמו המילה **'וְנָתְנוּ'** האמורה לגבי צדקה, שגם אותה יכולין לקרוא הלוך וחזור, ומדוע מילים אלו נקראות ישר והפוך? **כי אדם צריך לדעת ולהאמין: 'מה שאני מכניס - אני מקבל בחזרה!'**.

בצדקה - כולנו יודעים זאת, אדם נותן צדקה, והוא עלול לחשוב 'עכשיו הכיס שלי ריק, ומה יהיה איתי? אני מחסיר את הממון שלי'... אבל רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' ל) על הפסוק (בראשית טו, ו): **"וְהֶאֱמִן בַּה' וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה"** - שאם יש לאדם אמונה, והוא מאמין שהצדקה שנותן לא תחסיר לו מממונו, אלא הכל יחזור אליו בחזרה - אדם לא מפחד... הוא נותן צדקה, ואף אם לא רואה 'על הרגע' שחוזר לו - הרי מנסים את האדם, **אבל אל תפחד! תן צדקה!**

ובזה נכלל גם **לזכות את אחרים**; אדם

ה. ובאמצע אותיות **'נתן'** - ההתחזקות הגדולה שיש לנו ממוהרנ"ת, ובראש התיבה האות **ו'** ובסוף התיבה האות **ו'**, שזה מרמז על התורה הקדושה וכל הקדושות כולן - באות **ו'**, ובאמצע מילת **'נתן'** - זה **"וּנְתָנוֹ"**, אלו הכוחות שהקב"ה נותן לנו! וכן מרומז בזה ענין של **'אבות־דברי־נתן'** שהזכרנו לעיל.

הולך להפיץ אור רבינו, והוא חושב 'אני מבטל את הזמן שלי, והייתי יכול לעשות דברים אחרים' וכו', **אבל אתה עכשיו עושה "מלחמה על אויביך"! יש לך נשק! הספרים והקונטרסים הם 'כדורים' ו'פצצות'! אתה הולך ברחוב, ואתה נותן לבני־אדם ספרים, זה 'כדורים' ו'פצצות' ו'רימונים'... ואתה זורק את זה וברח, והוא לוקח את זה, ומה יהיה? כשהוא יפתח את הספר - זה יתפוצץ פתאום בפנים שלו... אבל בדרך חיובית!** בתחילה לא יבין מה הביאו לו, והנה פתח את זה - וזה מתפוצץ בפניו... ו'מתפוצץ' בדרך חיובית! נמצא שאתה מקיים **"כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה"**!

ואם תחשוב: 'אבל אני מבטל את הזמן שלי, והכוח שלי' - זה לא קל ללכת להפיץ... זה לוקח כוחות... על זה ממשיך הפסוק: **"וּנְתָנוֹ" ה' אֱלֹקֶיךָ בְּיָדֶךָ** - אתה **נותן** ואתה **מקבל**! אתה מזכה בני־אדם אחרים, והכל חוזר אליך! ואכן זה לוקח זמן, כמו כל דבר שנכלל ב'לזכות את הרבים' - באיזו דרך שהיא: אם זה **בהפצה**, אם זה **בהדפסה**, וכן **בכל־מיני צדקה וחסד** שאדם עושה - כמו ביקור־חולים, וכל סוג של עזרה שאפשר לעזור לבני־אדם בצדקה, אבל הוא אומר: 'למעשה', זה מחסיר לי מזמני... **עליך להאמין באמונה שלימה שאתה מקבל בחזרה, ולא סתם 'מקבל חזרה' אלא הכל "עם ריביות הרבה"!** כי כשהקב"ה מחזיר לאדם - הוא מחזיר עם כל המסירות־נפש... אתה השקעת כוחות כפי עניינך - עלה לך **כסף**, עלה לך **זמן**, עלה לך **כוח**, וכי יש מישהו שיכול למדוד כמה כסף, זמן וכוח ביליתי בזה?... אין לנו שעון־מדידה למדוד זאת... **אבל הקב"ה יודע בדיוק כמה השקעת פה, ותקבל את הכח בחזרה!**

זהו: **"וּנְתָנוֹ" ה' אֱלֹקֶיךָ בְּיָדֶךָ** - **'וּנְתָנוֹ'** נקרא ישר והפוך, כי סוף־כל־סוף יוחזר לך הכל, וזה יהיה **"בְּיָדֶךָ"** - בידיים שלך! **'בְּיָדֶךָ'** מרמז על ענין של תפילה, וכמו שכתוב (שמות יז, יב): "וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ", ואומר התרגום: 'פְּרִיסָן בְּצָלוֹ'; הרי ש**"בְּיָדֶךָ"** הוא ענין של **תפילה**, שזה מה שאמרנו לעיל: **איך אדם זוכה להמשיך סייעתא דשמיא - שיזכה באמת לעמוד בכל הניסיונות שעוברים עליו? על־ידי תפילה!**

זה מה שמגלה הפסוק "וּנְתָנוֹ ה' אֱלֹקֶיךָ **בְּיָדֶךָ**" - מדוע מזכירים פה **"בְּיָדֶךָ"**? לפי האמור מובן היטב, כי **"בְּיָדֶךָ"** הוא ענין של **תפילה**, שאדם יזכה לפרוש כפיו אל הקב"ה ולבקש: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּרַחֵם עָלַי! אֲנִי לֹא יָכוֹל בְּעַצְמִי!** - אנחנו נמצאים ב'שדה־קרב', יש מלחמות מכל־מיני קליפות סמויות וכו' שאין לנו מושג בהן, כי הנה אם אדם רואה את האויב שעומד מולו - הוא מיד לוקח נשק ומחסל אותו, **אבל יש כאלה מלחמות שלא רואים היכן הוא האויב - נמצא בתוך 'בונקרים' מתחת לאדמה וכל־מיני מקומות בלתי־נראים - ומהי העצה? צריכים לזרוק**

פצצות לכל עבר ולכל הצדדים, וזה לא קל... ובפרט כשהם מתלבשים בכל־מיני לבושים ו'מסכות' ונראים תמימים... מהי העצה? למסור את המלחמה להקב"ה! הקב"ה הוא 'בוחן כליות ולב' ולפניו נגלו כל תעלומות לב - הקב"ה יודע את הכל בדיוק, וזו עצתנו - לבקש מהקב"ה: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יוֹדֵעַ בְּדִיּוּק!'...

ואפילו בגשמיות, אצל חייל ב'שדה־קרב', לא תמיד שייך להילחם עם כל האויבים כו', ועיקר העצה היא תפילה - **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יוֹדֵעַ בְּדִיּוּק בְּדִיּוּק מִי זֶה וּמַה זֶּה'...**

זהו: "וּנְתָנוֹ ה' אֱלֹקֶיךָ **בְּיָדֶךָ**" - ענין של **תפילה**; שזה נקרא **'יריים מלאות'** - שיהיה לאדם **הרבה תפילה**, ולא יתייאש לרגע מתפילתו, וידע שזהו כל הכוח שלו! **וזה הכוח של הצדיקים - שהם מתחזקים תמיד בתפילה!** "וּנְתָנוֹ ה' אֱלֹקֶיךָ **בְּיָדֶךָ**" - זה **בידיים שלך**! זה יתן לך כוח שתוכל לעמוד בכל מה שעובר עליך!

ומהו סוף הפסוק? אנחנו מקבלים הבטחה: "**וְשָׁבְיתָ שִׁבְיוֹ**" - תזכה להוציא מן השבי את כל מה שלקח ממך הס"מ - היצר־הרע - במשך כל השנים, **עכשיו תקבל את הכל בחזרה!**

זהו: "**וְשָׁבְיתָ שביו**" - רמז על **תשובה שלימה**, וכן מרמז על **שבת־קודש**, שהוא זמן של תשובה (כמובא בדברי רביז"ל), ואיתא בספה"ק ('זרע־קודש' להרה"ק מראפשיץ זי"ע):

'שִׁבְיוֹ' ראשי־תיבות **וְ'אֵלֶּה שְׁ'מוֹת בְּ'נֵי יְ'שְׂרָאֵל**, שמלמד על הכוחות שיש לאדם **בַּשֵּׁם** שלו; לכל אדם יש **'שֵׁם'**, ורבינו אומר שבתוך השם של האדם מונחים כל כוחות הנפש שלו (וכן איתא מהאריז"ל).

והנה, אם שמו של אדם נפל בתוך הקליפות - הוא צריך לגואלו משם; הרה"ק מראפשיץ זי"ע מביא בפרשת השבוע בשם רבו הרה"ק ר' מנחם מענדל מרימנוב זי"ע, שלכל אדם יש שם בקדושה, ולהבדיל יש את השם שלו בקליפה, ואדם צריך לבקש הרבה מהקב"ה שיזכה להוציא את השם שלו מן הקליפה, ויגיע אל הקדושה. וזהו: "**וְ'אֵלֶּה שְׁ'מוֹת בְּ'נֵי יְ'שְׂרָאֵל**" ראשי־תיבות **'שִׁבְיוֹ'** - שאדם זוכה להוציא שמו משבי הקליפות.

והעניין של "**שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**" הוא, כי הנה **'שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ מְשֻׁתָּף בְּשִׁמְּנוּ'**, ואדם צריך לקדש **שֵׁם** שמים! השם של האדם צריך להיות **'לפרסם שמו של הקב"ה'**!

ומחמת שהשם של האדם הוא דבר כ"כ גדול, על־כן כשנותנים שם צריך שיהיה שם עם משמעות, ולא שם של 'אופק' ו'שחר' - אבנים ויהלומים... **צריך שתהא משמעות לשם של האדם!** שיהיה שם של קדושה, ואף אם אולי בינתיים לא זכה להוציאו מן הקליפה - **הוא עוסק הרבה בתפילה, שזה מה שממשיך על האדם סייעתא דשמיא, שהוא יודע שרק הקב"ה יכול לעזור לו!**

אדם כזה יזכה סוף־כל־סוף שיתקיים אצלו **"וְשָׁבְיוֹ**", שזה אותו ענין של **"גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלֵם אִתּוֹ"** - הוא יהיה חבר שלך... הוא יעזור לך! וכמו שכתוב אצל אהרן הכהן, בעת שהיתה מגפה שרחמנא ליצלן, גילה לו הס"מ - היצר־הרע - את הסוד של הקטורת, שעל־ידי קטורת אפשר לעצור את המגפה, ואז התקיים הענין הזה - שהיצר־הרע בעצמו גילה לו, **כי היצר־הרע יודע איך אפשר להפסיק את זה, אבל בדרך־כלל הוא לא מגלה - כי זה מדרכי הניסיון שיש לאדם, אבל אם אתה זוכה להשלים אתו ולהיות החבר שלו - הוא יגלה לך עצות...**

ולא רק **בשבילך**, אלא גם איך לחזק **אחרים**, כי אדם שכבר עבר הרבה דברים קשים בחיים, והוא זכה להחזיק מעמד ולחזור בתשובה, ו**'לחזור בתשובה'** הכוונה מקבל את הלימודים של הצדיקים שיש אפשרות תמיד תמיד לחזור בתשובה - **'בקי ברצוא ובקי בשוב' זה דבר תמידי!** ורבינו הקדוש בעצמו אמר: **'אצלי ה"בקי ברצוא" איננו חידוש... אבל ה"בקי בשוב" הוא חידוש!'**... וכך חי רבינו עד יומו האחרון - עד נשימתו האחרונה! ולכאורה איך זה שייך אצל צדיקים אם הם דבוקים תמיד בהקב"ה? **אבל תמיד שייך הענין של "כוונת אלול" - הבקיאות הזאת שייכת תמיד, שהנה 'רצית' ועדיין 'לא זכית'...**

ודבר זה נקרא בספרים הקדושים (וכן איתא בדברי רביז"ל בתורה כד): **'מטי ולא מטי'**[1] - פירוש: **מגיע ולא מגיע**; כי גם אצל הצדיקים - **'רְדִיפָה דְּמַחֲשָׁבָה לְמִרְדָּף אַבַּתְרֵהּ'**, הם רוצים לרדוף אחר הקדושה, והם **'מטי ולא מטי'** - הם משיגים ולא משיגים... **וזה שייך תמיד, אפילו אצל הצדיקים הגדולים** - שהנה הוא **מגיע** אבל פתאום הוא **לא מגיע**... ולמה לא מגיע? תגיע! **אבל כך זה הולך...** צריכים להיות "בקי ברצוא" ו"בקי בשוב" - עכשיו אתה **'מְטֵי'** ועכשיו אתה **'לֹא מְטֵי'**... וצריך להחזיק מעמד, ולא ליפול בדעתו 'רציתי ולא הגעתי'... **כך הולך תמיד - 'מטי ולא מטי', אני מגיע ולא מגיע!** זהו: **"וְשָׁבְיוֹ"** - תזכה לקבל כזאת התחזקות!

וממשיך הפסוק: **"וְרָאִיתָ בַּשִּׁבְיָה אֵשֶׁת יְפַת תֹּאַר"**, ואיתא בספה"ק: **'אֵשֶׁת'** ראשי־תיבות **א**'־דני **שָׁ**'פָתַי **תְּ**'פְתָח, **'יְפַת'** ראשי־תיבות **פְּ**'י יַ'גִּיד **תְּ**'הִלָּתָךְ; וזהו הלימוד המונח פה: **'וְרָאִיתָ בַּשִּׁבְיָה'** - אדם יתבונן ויסתכל מה חיסר כל חייו **בשביה**, שהכל מחמת שלא ידע מה זה ענין **תפילה**, ואם היה יודע מזה כבר כשהיה ילד - מה אפשר לפעול על־ידי תפילה - היה אחרת לגמרי...

וכך אמר רבינו בעצמו - אחר שהתחיל את כל עבודתו בענין של תפילה מעת ששמע מה עשה זקנו הבעל־שם־טוב

---

1. הניקוד האמיתי צריך להיות **'מְטֵי וְלֹא מְטֵי'**, אבל נוהגין להגיד זאת כך - **'מָטֵי וְלֹא מָטֵי'**.

הקדוש - איך שהיה חזק בתפילה, והחליט שגם הוא עושה כך, אבל רבינו היה ילד, וסיגף את הגוף שלו, ואמר בסוף ימיו: **"אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַ מַה אֶפְשָׁר לָאָדָם לְהַגִּיעַ עַל יְדֵי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא - לֹא הָיִיתִי מְסַגֵּף אֶת הַגּוּף שֶׁלִּי!"...**

ורבינו השאיר לנו את הירושה הזאת - השאיר לנו את הלימודים האלו, שאדם יֵדע שאם יכניס עצמו בתפילה הוא יוכל להגיע לכל דבר, ואפילו בלי לסגף את הגוף שלו! ומה שרבינו בעצמו עשה סיגופים, אמרו אנשי־שלומינו: **רבינו היה צריך לעבוראת כל זה - כדי להנחיל לנו את הירושה הזאת וללמד אותנו דרך איך יכולים להגיע להכל - על־ידי תפילה!**

זהו: **"וְרָאִיתָ בַּשִּׁבְיָה אֵשֶׁת יְפַת תֹּאַר"** - אתה תראה שזה מה שהיה חסר לך: העניין של תפילה, **שבו את זה ממך! רצו לגזול את זה ממך!** אבל עכשיו כשחזרת בתשובה ויצאת למלחמה, אזי זכית ל**"אֵשֶׁת יְפַת תֹּאַר"** - א'-דני שְׂפָתַי תִּפְתָּח ופִ'י יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ, האורות הכי גדולים!

ואזי מסיים הפסוק: **"וְחָשַׁקְתָּ בָהּ וְלָקַחְתָּ לְךָ לְאִשָּׁה"**, ופה יש ראשי־תיבות **'אֱלוּל'** יחד עם תחילת הפסוק הבא: וְלָקַחְתָּ לְ'לְ'אִשָּׁה יַ'הֲבֵאתָהּ אֶ'ל תּוֹךְ בֵּיתֶךָ; כי זהו כל הלימוד של חודש אלול - **"וְלָקַחְתָּ לְךָ לְאִשָּׁה"**, שזה לימוד של **שלום־בית** הנ"ל, כי גם את העניין של 'שלום־בית' צריכים לחדש תמיד מחדש, ואם אדם יגיד: 'התחתנתי כבר לפני שנה, חמש שנים, עשר שנים' - זה יהיה דבר יָשָׁן אצלו, **ואדם צריך לדעת שבכל פעם זה צריך להיות חדש - "ולקחת לך לאשה", עכשיו! עכשיו מתקיים ענין של "ליקוחים" - כמובא במסכת קידושין, עכשיו!** וזה על־ידי שקיבלת את **עבודת התפילה** שהיתה עד עכשיו בשביה - **"וְרָאִיתָ בַּשִּׁבְיָה אֵשֶׁת יְפַת תֹּאַר"**, וזכית אשר **"וְחָשַׁקְתָּ בָהּ וְלָקַחְתָּ לְךָ לְאִשָּׁה"** - ראשי־תיבות **'אלול'**, שעכשיו הוא הזמן לזכות לכל הקדושות האלו!

הקב"ה יעזור לנו שנזכה לנצל את חודש אלול; **אנחנו כבר בז' אלול - וזה כבר רבע של חודש אלול** [נחלק את החודש ל'רבע' - כנגד 'ארבע אותיות'], **ונתחדש מעכשיו ונכין את עצמנו לקראת ראש־השנה** - עוד מעט צריכים כבר לארגן המזוודות לנסוע... - **והכל עם תפילה, לבקש הרבה מהקב"ה סייעתא דשמיא על כל פרט - על הנסיעה, על האכסניה, על כל דבר לבקש! לא להפסיק!**

הקב"ה יעזור שנזכה באמת לפעול שתהיה שנה טובה ומבורכת, נסיים את השנה ב'כי טוב', נתחיל שנה ב'כי טוב', תהיה שנת גאולה וישועה, משיח צדקנו יבוא ותהא הגאולה השלימה!